

SIMONE WEIL: LA LLIBERTAT COM A COHERÈNCIA

Alba Padrós

Estudiant en pràctiques a la Càtedra Ferrater Mora de Pensament Contemporani de la Universitat de Girona

Albert Camus afirmava que no podia imaginar una Europa futura que no tingués en compte les exigències de Simone Weil (1909-1943), pensadora i mística vinculada a l'anarquisme i a la resistència francesa durant la Segona Guerra Mundial.

La conferència *L'opressió per la funció i la necessitat d'arrelament: Simone Weil*, celebrada el passat

15 de febrer, i que s'emmarca en el cicle *L'aportació jueva a la idea d'Europa*, organitzat per l'Institut Nahmànides i la Càtedra Ferrater Mora de la Universitat de Girona, va reivindicar aquesta autora com una eina teòrica des de la qual entendre els nostres temps. Durant prop més d'una hora, la metgesa i teòloga Teresa Forcades va descabdellar la lectura que fa Weil de la llibertat, l'opressió i l'arrelament, unes nocions d'enorme importància, va dir, per a comprendre el present d'Europa i repensar el seu futur.

Al llarg de la història del pensament, la llibertat s'ha entès de maneres molt diferents. Sovint s'ha vinculat amb la possibilitat

d'acomplir els desitjos o, també, amb el fet que no hi hagi res que impedeixi fer el que un vol. Per a Simone Weil, però, la llibertat no és altra cosa que la correspondència entre el pensament i l'acció, és a dir, la coherència entre el que un pensa i el que fa. Una llibertat que, ja advertia Weil als anys 30, no pot exercir l'obrera que treballa com un autòmat i no pot pensar, i que, així, queda totalment despersonalitzat. La comparació d'aquesta noció de llibertat amb algunes de les realitats socials que estem vivint sembla inevitable, malgrat els vuitanta anys que fa que es va formular.

Segons va explicar Forcades, l'opressió no es redueix a la vio-

lència física o desposseïó econòmica, sinó que hi ha formes més subtils. Aplicant la seva comprensió de la llibertat a la societat, Weil desenvolupa la noció d'«opressió per la funció» que «és la separació entre aquells qui prenen les decisions i aquells que les

Per a Simone Weil, però, la llibertat no és altra cosa que la correspondència entre el pensament i l'acció, és a dir, la coherència entre el que un pensa i el que fa

executen», és a dir, el resultat d'un sistema en què pensament i acció queden desvinculats. De fet, «la democràcia representativa vigent avui a Europa implica aquesta separació». Comentava Forcades: mentre que un cos de polítics i funcionaris dirigeix, la resta executa.

Però aquest no és l'únic repte que enfronta l'Europa actual. Cal que Europa reconegui la necessitat d'espais d'identificació col·lectiva, espais d'«arrelament», en terminologia de Weil, ja que el trencament d'aquests lligams és el que possibilita l'opressió i, en darrer terme, l'auge dels totalitarismes.

La propera conferència serà *L'Europa d'abans de Hitler. Què n'ha quedat? N'ha quedat la llengua*, a càrrec de Fina Birulés, el 22 de març, a l'Institut Nahmànides.